

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 października 2014 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w sprawie z powództwa Skarbu Państwa – Prokuratury Okręgowej w Łodzi przeciwko (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. o zapłatę oddalił powództwo (punkt 1) oraz orzekł o kosztach procesu (punkt 2 i 3).

Sąd Rejonowy wy oparł swoje rozstrzygnięcie na ustaleniach, że w dniu 13 czerwca 2008 roku pomiędzy Prokuraturą Okręgową w Łodzi jako zamawiającym a (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. zawarta została umowa o prace projektowe, w związku z adaptacją budynku w P. przy ul. (...) dla Prokuratury Rejonowej w Pabianicach. Ponieważ budynek, nie będący zabytkiem, usytuowany jest w strefie ochrony konserwatorskiej, przy sporządzaniu projektu zachodziła potrzeba konsultacji z (...) Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, co było czynione w ramach tworzenia projektu w zakresie rodzaju zastosowanych okien, renowacji tynków, ocieplenia, podkreślenia okien opaskami, bramy i rewitalizacji głównych drzwi wejściowych, umiejscowienia krat i odtworzenia istniejących zabytkowych lamp przy wejściu. Przedmiotowe kwestie zostały omówione z (...) i zaprojektowane stosownie do uzgodnień. Odrębnym elementem projektu była część elektryczna, która nie podlegała uzgodnieniu z konserwatorem. Obejmowała ona również oświetlenie elewacji budynku od frontu poprzez podkreślenie opasek wokół okien światłem. Projekt w zakresie elektryki został zaakceptowany przez inwestora oraz pozytywnie oceniony przez zatrudnionych przez stronę powodową koferentów.

Zgodnie z obowiązującą Uchwałą Nr LXVII/561/06 Rady Miejskiej w P. z dnia 29.06.2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy P. Dz. Urz. Woj. (...) Nr 330 poz.2552 w §8 ust 2 pkt 1a tiret 1 i 2, w strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej obowiązuje uzgodnienie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków trwałych zmian elewacji i brył budynków i zmian w wystroju plastycznym przestrzeni publicznej.

W trakcie realizacji inwestycji, w okresie wakacyjnym, wykonawca części elektrycznej wystąpił o zmianę opraw oświetleniowych i zwrócił uwagę, że jest dość dużo lamp oświetleniowych w budynku i na elewacji. Gdy została zwrócona uwaga na elewację powstał temat czy zostało to uzgodnione z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Na jednym ze spotkań, które miało miejsce w sierpniu 2011 roku inwestor wskazał, że nie chce iluminacji budynku i wnosi o wykonanie projektu zamiennego.

W dniu 30 sierpnia 2011 roku odbyła się narada, na której inwestor „poprosił” o pisemne oświadczenie od Biura (...) o nie wnoszeniu uwag przez Konserwatora Zabytków w zakresie iluminacji elewacji w terminie do następnej narady, określonym na dzień 13.09.2011 roku. Pismem z dnia 12.09.2011 roku strona pozwana odwołała się do pkt 13 notatki z narady z dnia 30.08.2011 roku wskazując, że iluminacja elewacji nie podlega uzgodnieniu z konserwatorem zabytków.

W notatce z narady koordynacyjnej odbytej w dniu 13 września 2011 roku w punkcie 10 zapisano, że udzielona odpowiedź nie wyczerpuje tematu i zażądano od Biura (...) dostarczenia wymaganego oświadczenia do 15.09.2011 roku. W dniu 14 września 2011 roku Biuro (...) przesłało pismo, w którym wskazano, że dopiero po 20 września 2011 roku przedstawiciel pozwanego będzie mógł rozmawiać z E. S. opiekującą się z ramienia (...) przedmiotowym obiektem, z uwagi na pozostawanie jej na urlopie.

Pismami z dnia 28 września 2011 roku strona pozwana wystąpiła do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków o zaopiniowanie rozwiązania projektowego iluminacji budynku Prokuratury Rejonowej w Pabianicach oraz rozwiązania zamiennego. Prokuraturze zależało na tym aby na pierwotnym projekcie, który nie został wybrany był zapis, że nie został on zaakceptowany. Takie sugestie były kierowane do M. Ś. ze strony inspektora nadzoru. M. Ś. był osobiście u Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z nowo przygotowanym projektem oświetlenia budynku wnosząc o wybranie projektu skromniejszego, zgodnie z sugestią inwestora. Pismem z dnia 17.10.2011 roku (...) Wojewódzki Konserwator Zabytków zaakceptował rozwiązanie projektowe w zakresie oświetlenia elewacji frontowej budynku

według zamiennego rozwiązania projektowego, umieszczając dodatkowo na pierwotnym projekcie zapis „nie wyrażam zgody”

W dniu 25.10.2011 roku inwestor bezpośredni, inwestor zastępczy, biuro projektowe i wykonawca podpisali protokół zaniechania robót w zakresie wykonania iluminacji elewacji frontowej.

Pismem datowanym na 23 grudnia 2011 roku Prokurator Okręgowy w Łodzi wezwał stronę pozwaną do uiszczenia kwoty 8.784zł brutto w terminie 14 dni, na podstawie §7 pkt 1c umowy o prace projektowe, z uwagi na 36-dniowe opóźnienie w usunięciu wady polegającej na braku uzgodnienia zaprojektowanej iluminacji elewacji frontowej budynku.

W odpowiedzi strona pozwana odesłała notę księgową jako niezasadną.

Zaprojektowana przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. iluminacja elewacji frontowej budynku usytuowanego w P. przy ulicy (...) dla potrzeb Prokuratury Rejonowej w Pabianicach, jako budynku położonego w strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej nie stanowiłaby trwałej zmiany elewacji budynku jak również zmiany w wystroju plastycznym przestrzeni publicznej. To, że budynek stoi przy ulicy nie oznacza, że uczestniczy on w sferze przestrzeni publicznej, ponieważ ta sfera zawarta jest pomiędzy budynkami, powierzchnią terenu i nieboskłonem, a zatem jest pojęciem trójwymiarowym, w przeciwieństwie do dwuwymiarowej elewacji budynku.

Ustalając stan faktyczny, Sąd I instancji oparł się przede wszystkim na złożonej przez strony dokumentacji, jednakże w zakresie związanym z wykonaniem zamiennego projektu oświetlenia elewacji frontowej budynku, Sąd dał wiarę zeznaniom w charakterze strony H. K. i M. Ś., w zakresie w jakim osoby te wskazały, że zmiana projektu nastąpiła z inicjatywy przedstawicieli Prokuratury i inspektora nadzoru, po sugestii wykonawcy. Wynika to z tej okoliczności, że również świadek strony powodowej A. M. wskazała że w sierpniu 2011 roku, w trakcie realizacji inwestycji wykonawca części elektrycznej zwrócił uwagę, że na elewacji jest dość dużo lamp oświetleniowych. Co prawda z zeznań tego świadka wynika, że była o tym mowa wyłącznie w kontekście pojawienia się wątpliwości co do potrzeby uzgodnienia zaprojektowanego oświetlenia z konserwatorem zabytków, ale również A. T. wskazywała, że wykonawca podejmował temat zbyt intensywnego oświetlenia elewacji, zeznając że nie wie czyja była propozycja zmian ale to ona chciała zaproponować Prokuratorowi Okręgowemu własną opinię, ze wskazaniem który wariant jest lepszy z punktu widzenia możliwości jego realizacji. Mając to na uwadze, Sąd Rejonowy podkreślił, że trudno przyjąć, iż projekt zamienny został wykonany z własnej inicjatywy Biura (...), w szczególności w kontekście tego, iż miało to wpływ na wysokość wydatkowanych na budowę środków finansowych. Natomiast z zeznań H. K. wynika, że to osoby ze strony wykonawcy naciskały na inwestora by zaakceptował zmiany w zakresie oświetlenia, z uwagi na to, że jego wynagrodzenie było ustalone ryczałtowo, a wykonanie pierwotnego projektu kosztowne. W konsekwencji to inwestor musiał zlecić stronie pozwanej wykonanie drugiego projektu odpowiadającego wnioskowi wykonawcy. Potwierdziły to zeznania M. Ś., stosownie do których faktycznie chodziło o potaniecie kosztów ze strony wykonawcy.

W rozważanych prawnych Sąd Rejonowy podnosił, że podstawę dochodzonego przez powoda roszczenia stanowi art. 483 k.c. i 484 k.c. w zw. z zważaną przez strony umową o dzieło w postaci projektu architektonicznego.

W §7 pkt 1 c strony przewidziały kary umowne za nieterminowe usunięcie wad i usterek projektu budowlanego w stosunku do terminu ustalonego przez strony – w wysokości 0,10% umownego wynagrodzenia za każdy dzień zwłoki.

Możliwość obciążenia kontrahenta karą umowną na podstawie w/w zapisu umowy może nastąpić wyłącznie gdy wystąpi wada lub usterka projektu, a opóźnienie jest zawinione (zwłoka) i dotyczy terminu ustalonego przez strony.

Odnosząc się do dokonanych ustaleń Sąd I instancji podnosił, że zasadne jest przyjęcie, iż nie zostały w niniejszej sprawie spełnione dwie podstawowe przesłanki pozwalające na zastosowanie w/w zapisu umownego. Po pierwsze w ocenie sądu nie mamy do czynienia z wadą lub też usterką projektu. Stosownie do opinii biegłego, zaprojektowana przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. iluminacja elewacji frontowej budynku usytuowanego w P. przy ulicy (...) dla potrzeb Prokuratury Rejonowej w Pabianicach, jako budynku położonego w strefie ścisłej ochrony

konserwatorskiej nie stanowiłaby trwałej zmiany elewacji budynku jak również zmiany w wystroju plastycznym przestrzeni publicznej. To, że budynek stoi przy ulicy nie oznacza, że uczestniczy on w sferze przestrzeni publicznej, ponieważ ta sfera zawarta jest pomiędzy budynkami, powierzchnią terenu i nieboskładem a zatem jest pojęciem trójwymiarowym, w przeciwieństwie do dwuwymiarowej elewacji budynku. W w/w zakresie, biorąc pod uwagę wieloletnie doświadczenie zawodowe biegłego i jego wiedzę teoretyczną i praktyczną, odniesienie tej wiedzy do konkretnego budynku, miejsca i projektu, Sąd uznał opinię za miarodajne źródło wiadomości specjalnych. Zdaniem Sądu Rejonowego oceny tej nie zmienia pismo z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Ł. z dnia 14.08.2012 roku, w którym przedstawione jest stanowisko, że zgodnie z §8 ust 2 pkt 1a tiret 2 Dz. Urz. Woj. (...) Nr 330 poz.2552 Uchwały Nr LXVII/561/06 Rady Miejskiej w P. z dnia 29.06.2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy P., projekt iluminacji powinien być uzgodniony z (...) Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Pojęcie „obszaru przestrzeni publicznej” określa art. 2 pkt 6 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27.03.2003 roku /Dz. U. z 2003 r. nr 80, poz. 717 z późn. zm./. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu przez obszar przestrzeni publicznej należy rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Analizując brzmienie zapisu ustawowego nie można nie dostrzec, że pojęcie przestrzeni publicznej jednoznacznie odnosi się do obszaru, a zatem ograniczonej części tej przestrzeni. Przestrzeń natomiast jest pojęciem trójwymiarowym i nie obejmuje elementów dwuwymiarowych w postaci elewacji budynku, ponieważ one nie są przestrzenią, a czymś co tę przestrzeń zamyka. Z tego względu w wyżej powołanej uchwale Rady Miejskiej w P. z dnia 29.06.2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy P. wyraźnie osobno wyodrębniono obowiązek uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków trwałych zmian w elewacji brył budynków, ponieważ nie mieszczą się one w pojęciu wymienionym §8 ust 2 pkt 1a tiret 2. Mogą one dotyczyć zarówno kwestii wystroju plastycznego jak i takich, które tych cech odnoszących się do wystroju plastycznego nie mają np. krat zabezpieczających okna. Warunkiem jednak jest aby były to zmiany trwałe. Opinia biegłego jednoznacznie wskazuje, że oświetlenia elewacji nie można zaliczyć do takiej trwałej zmiany. Z uwagi na powyższe brak jest podstaw do przyjęcia, że stanowisko wystosowane przez (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przesądza o tym, że projekt dotknięty był wadą w postaci braku stosownego uzgodnienia, ponieważ obiektywnie rzecz biorąc obowiązujące uregulowania nie nakładają obowiązku takiego uzgodnienia w zakresie oświetlenia elewacji. Subiektywne stanowisko Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków nie może zmienić tej oceny. Dodatkową kwestią przemawiającą za tym, że z formalnego punktu widzenia projekt nie był obarczony wadą, są zapisy ustawy z dnia 07.07.1994 roku Prawo budowlane /Dz. U. z 2006 roku nr 156, poz. 1118 z późn. zm./. Zgodnie z art. 35 decyzja zawierająca pozwolenie na budowę wydawana jest po dokonaniu wszystkich czynności sprawdzających dotyczących kompletności projektu budowlanego, posiadania wymaganych opinii, uzgodnień, pozwoleń i sprawdzeń, czyli również wynikających z nadzoru wykonywanego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W niniejszej sprawie uzgodnienia były dokonane na etapie wykonywania projektu budowlanego. Sąd Rejonowy podnosił, że nawet przy przyjęciu, że z uwagi na stanowisko (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków projekt był dotknięty wadą, nie została spełniona druga z przesłanek wystąpienia obowiązku zapłaty kary umownej w postaci nieterminowego usunięcia wad i usterek projektu budowlanego w stosunku do terminu ustalonego przez strony. W przedmiotowej sprawie nie doszło do ustalenia przez strony terminu na usunięcie wady. Na naradzie, która odbyła się w dniu 30 sierpnia 2011 roku inwestor „poprosił” o pisemne oświadczenie od Biura (...) o nie wnoszeniu uwag przez Konserwatora Zabytków w zakresie iluminacji elewacji w terminie do następnej narady. Na tę prośbę w piśmie z dnia 12.09.2011 roku strona pozwana odwołała się do pkt 13 notatki z narady z dnia 30.08.2011 roku wskazując, że iluminacja elewacji nie podlega uzgodnieniu z konserwatorem zabytków. Jak już wyżej wskazano, samo podpisanie przez przedstawiciela strony pozwanej notatki z narady nie oznacza zaakceptowania przez obie strony terminu, a wyłącznie potwierdzenie, że takie oczekiwanie ze strony przedstawiciela inwestora padło, natomiast pisma z jakimi w odpowiedzi na te oczekiwania występowało Biuro wykluczają możliwość przyjęcia, że strona pozwana zobowiązała się do przedstawienia żądanej akceptacji w terminie podanym przez powoda. Również w notatce z narady koordynacyjnej odbytej w dniu 13 września 2011 roku w punkcie 10 zapisano, że udzielona odpowiedź nie wyczerpuje tematu i jednostronnie wyznaczono Biuru (...) termin na dostarczenie wymaganego oświadczenia do 15.09.2011 roku. Tu również brak jest zapisu, że obie strony ustaliły określony termin, a w szczególności, że strona pozwana zaakceptowała

podaną przez inwestora datę. O tym, że nie był to termin przyjęty przez drugą stronę kontraktu świadczy pismo złożone w dniu 14 września 2011 roku przez Biuro (...), w którym wskazano, że dopiero po 20 września 2011 roku przedstawiciel pozwanego będzie mógł rozmawiać z pracownikiem (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w przedmiocie iluminacji elewacji.

Z przedstawionych przez stronę powodową dokumentów nie wynika zatem, że strona pozwana zobowiązała się do dokonania uzgodnienia i przedstawienia stosownego dokumentu w okresie od dnia 30.08.2011 roku do 20.09.2011 roku. Inaczej rzecz ujmując nie można stwierdzić, że termin ten został ustalony zgodnie przez strony.

Sąd Rejonowy przytoczył, że stosownie do art. 483 k.c. i 484 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi poprzez zapłatę określonej sumy, która należy się wierzycielowi, bez względu na wysokość poniesionej szkody. Ponieważ w ocenie Sądu I instancji nie doszło do naruszenia obowiązku umownego, powództwo polegało oddaleniu w całości.

W ocenie Sądu Rejonowego podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia jest niezasadny, ponieważ roszczenie oparte na umownej podstawie stałoby się najwcześniej wymagalne po uzgodnieniu przez strony terminu na usunięcie ewentualnej wady i po jego bezskutecznym upływie. Gdyby faktycznie wada wystąpiła a strona pozwana odmówiłaby jej usunięcia i w ogóle nie podała żadnego terminu, dopiero wówczas strona powodowa mogłaby skorzystać z możliwości jakie daje art. 637 k.c.

Ponadto Sąd Rejonowy uzasadnił rozstrzygnięcie o kosztach procesu.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zaskarżył go w całości zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, mające istotny wpływ na wynik sprawy, a to:

a) art. 233 §1 k.p.c. poprzez dokonanie przez Sąd I instancji dowolnej i błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, będącej wynikiem braku jego wszechstronnej analizy, a odnoszącej się do wadliwej oceny okoliczności dotyczących: (-) wady projektu w zakresie iluminacji budynku Prokuratury Rejonowej w Pabianicach przy ul. (...) i w konsekwencji przyjęcie, iż nie doszło do wadliwego wykonania projektu w zakresie uzgodnienia projektu iluminacji z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz (-) uzgodnienia terminu na usunięcie wady projektu i w konsekwencji nieuzasadnione przyjęcie, iż strony nie uzgodniły terminu na usunięcie wady;

b) art. 278 k.p.c. poprzez dopuszczenie przez Sąd I instancji dowodu z opinii biegłego z zakresu urbanistyki na okoliczności dotyczące zastosowania prawa;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, a to § 8 ust. 2, pkt. 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta P. w granicach administracyjnych Gminy Miejskiej P. (uchwała Rady Miejskiej w P. nr LXVII/561/06 z dnia 29.06.2006 r. Dz. Urz. Woj. (...) Nr 330 poz. 2552 z dn. 27.09.2006 r.) poprzez błędne przyjęcie, iż nie wymaga uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków projekt iluminacji budynku zlokalizowanego w strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej, jak miało miejsce w przypadku budynku Prokuratury Rejonowej w Pabianicach przy ulicy (...).

W oparciu o powyższe zarzuty, skarżący wniósł o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz rozstrzygnięcie o kosztach procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które Sąd Okręgowy przyjmuje za własne. Na wstępie koniecznym jest odniesienie się do sformułowanych przez skarżącego zarzutów naruszenia przepisów

postępowania, gdyż wnioski w tym zakresie z istoty swej determinują rozważania co do zarzutu naruszenia prawa materialnego, bowiem jedynie nieobarczone błędem ustalenia faktyczne, będące wynikiem należyście przeprowadzonego postępowania mogą być podstawą oceny prawidłowości kwestionowanego rozstrzygnięcia w kontekście twierdzeń o naruszeniu przepisów prawa materialnego.

Przechodząc do omawiania zarzutu apelacyjnego polegającego na naruszeniu przepisów prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej w miejsce swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającego na jednostronnej ocenie materiału dowodowego, to należy podnieść wbrew zarzutom skarżących, że Sąd Rejonowy nie naruszył art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie wadliwej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego. Przy ocenie materiału dowodowego sądowi przysługuje bowiem swoboda zastrzeżona treścią powołanego wyżej przepisu. W razie tylko pogwałcenia reguł logicznego rozumowania bądź sprzeniewierzenia się zasadom doświadczenia życiowego, może mieć miejsce skuteczne kwestionowanie tej swobody oceny dowodów. Tego rodzaju uchybień nie sposób się dopatrzeć w stanowisku Sądu I instancji, zaś skarżący prezentując niezadowolone z treści rozstrzygnięcia Sądu w żaden sposób nie wykazali, że ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego została dokonana z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c., co nadaje apelacji polemiczny charakter. W pierwszej kolejności wskazać należy, iż z przyczyn natury formalnej nie może odnieść spodziewanego przez skarżącego skutku sformułowany w apelacji zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 278 k.p.c. poprzez dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu urbanistyki na okoliczności dotyczące zastosowania prawa. Postanowienie Sądu Rejonowego o dopuszczeniu dowodu z pisemnej opinii biegłego, wydane na posiedzeniu niejawnym w dniu 10 czerwca 2014 r., jak też postanowienie o dopuszczeniu dowodu z ustnej uzupełniającej opinii biegłego wydane na rozprawie w dniu 16 października 2014 r., jest postanowieniem niezaskarżalnym w drodze zażalenia - nie jest ono bowiem postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie, ani postanowieniem wymienionym enumeratywnie w treści art. 394 § 1 k.p.c., ani też nie podlega zaskarżeniu na podstawie przepisów szczególnych. Niezaskarżalność powyższego postanowienia Sądu I instancji nie oznacza jednak, że z chwilą jego ogłoszenia staje się ono prawomocne. Zgodnie bowiem z treścią art. 363 § 2 k.p.c. mimo niedopuszczalności odrębnego zaskarżenia, nie stają się prawomocne postanowienia podlegające rozpoznaniu przez sąd drugiej instancji, gdy sąd ten rozpoznaje sprawę, w której je wydano. Podstawą prawną badania przez Sąd Odwoławczy zasadności niezaskarżalnych postanowień Sądu I instancji wydanych przed wydaniem wyroku w ramach tzw. uprzedniej kontroli prawidłowości orzeczenia jest przepis art. 380 k.p.c. Zgodnie z jego treścią sąd drugiej instancji, na wniosek strony, rozpoznaje również te postanowienia sądu pierwszej instancji, które nie podlegały zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miały wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Dopuszczalność kontroli niezaskarżalnych postanowień Sądu I instancji przez Sąd Odwoławczy w trybie art. 380 k.p.c. znajduje potwierdzenie w utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego, który wskazuje, że „warunkiem takiej kontroli niezaskarżalnego postanowienia, które miało wpływ na wynik sprawy, jest zamieszczenie stosownego wniosku w środку odwoławczym skierowanym przeciwko postanowieniu podlegającemu zaskarżeniu zażaleniem” (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2014 r., II UZ 63/13, LEX nr 1418894).

Przenosząc powyższe uwagi na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, że sporządzona przez profesjonalnego pełnomocnika skarżącego apelacja w swojej treści nie zawiera stosownego wniosku, o którym stanowi art. 380 k.p.c., pomimo, iż w toku postępowania rozpoznawczego pełnomocnik skarżącego zwrócił we właściwym terminie uwagę Sądu Rejonowego na uchybienie przepisom postępowania w trybie art. 162 k.p.c. odnośnie dopuszczenia opinii biegłego na okoliczności interpretacji przepisów (k. 153 akt). Sąd Odwoławczy nie może natomiast z treści samego zarzutu apelacyjnego wywodzić, że skarżący, podnosząc zarzut naruszenia przepisu art. 278 k.p.c., jednocześnie składa dorozumiany wniosek w trybie art. 380 k.p.c. o rozstrzygnięcie kwestii dopuszczenia wniosku dowodowego z opinii biegłego.

Wobec braku wniosku, o którym mowa w art. 380 k.p.c., przeprowadzenie przez Sąd Okręgowy merytorycznej kontroli postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 10 czerwca 2014 r. o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego oraz postanowienia tego Sądu z dnia 16 października 2014 r. o dopuszczeniu dowodu z ustnej uzupełniającej opinii biegłego,

nie jest zatem dopuszczalne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., II CZ 83/13, LEX nr 1418728).

W tej sytuacji Sąd Okręgowy kontrolą instancyjną objąć może prawidłowość zaskarżonego rozstrzygnięcia w kontekście faktycznie zgromadzonego przez Sąd Rejonowy materiału procesowego. W tym względzie chybiony okazał się zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, a w konsekwencji nieprawidłowe przyjęcie, iż nie doszło do wadliwego wykonania projektu w zakresie uzgodnienia projektu iluminacji z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz nieprawidłowe przyjęcie, iż strony nie uzgodniły terminu na usunięcie wady.

W pierwszej kolejności, wskazać należy, iż Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy ustalił, iż pozwany należycie wykonał łączącą strony niniejszego sporu umowę o prace projektowe z dnia 13.06.2008 r., przekazując powodowi wolną od wad dokumentację projektową adaptacji budynku w P. przy ul. (...).

Należy mieć na uwadze, że umowa o prace projektowe ze względu na specyfikę jej przedmiotu z jednej strony jest typową umową o dzieło regulowaną przepisami kodeksu cywilnego, a z drugiej pozostaje nierozzerwalnie związana z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409). Z uwagi na powyższe zarówno treść, jak i skutki prawne oraz odpowiedzialność powstająca na gruncie umowy o prace projektowe muszą być rozpatrywane w kontekście odpowiednich regulacji prawa budowlanego.

W zawartej przez strony umowie o prace projektowe zobowiązano projektanta (pozwanego) do złożenia oświadczenia, że dokumentacja projektowo-kosztorysowa jest wykonana zgodnie z umową i kompletna z punktu widzenia celu, któremu ma służyć oraz że posiada wszystkie wymagane uzgodnienia i zatwierdzenia (§ 3, ust. 4 umowy), co koresponduje z regulacją art. 20, ust. 1, pkt. 2) ww. ustawy Prawo Budowlane, nakładającą na projektanta m.in. obowiązek uzyskania wymaganych opinii, uzgodnień i sprawdzeń rozwiązań projektowych w zakresie wynikającym z przepisów. Mając powyższe na uwadze, uznać należy (wbrew stanowisku skarżącego), iż dokumentacja projektowa przekazana przez pozwanego w wykonaniu zawartej umowy posiadała wszystkie wymagane uzgodnienia, w tym również ze strony Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, który oceniał projekt na etapie jego wykonywania. Okoliczność, że przedmiotem tego uzgodnienia nie była wówczas część projektu w zakresie oświetlenia budynku, nie wynikała jedynie z braku jego przedłożenia przez pozwanego, ale miała swoje uzasadnienie w braku obowiązku uzyskiwania takiego uzgodnienia. Zgodnie bowiem z § 8 ust. 2, pkt. 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta P. w granicach administracyjnych Gminy Miejskiej P. (uchwała Rady Miejskiej w P. nr LXVII/561/06 z dnia 29.06.2006 r. Dz. Urz. Woj. (...) Nr 330 poz. 2552 z dn. 27.09.2006 r.) obowiązek uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków dotyczy trwałych zmian elewacji i bryły budynku oraz zmian w wystroju plastycznym przestrzeni publicznej.

Natomiast, rzeczony projekt zewnętrznego oświetlenia budynku nie był w rezultacie jego wykonania, ani trwałą zmianą elewacji i bryły budynku ani zmianą w wystroju plastycznym przestrzeni publicznej. Pojęcie „obszaru przestrzeni publicznej” określa art. 2 pkt 6 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27.03.2003 roku /Dz. U. z 2003 r. nr 80, poz. 717 z późn. zm./. Zgodnie z brzmieniem tego przepisu przez obszar przestrzeni publicznej należy rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno – przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Analizując brzmienie zapisu ustawowego nie można nie dostrzec, że pojęcie przestrzeni publicznej jednoznacznie odnosi się do obszaru, a zatem ograniczonej części tej przestrzeni. Przestrzeń natomiast jest pojęciem trójwymiarowym i nie obejmuje elementów dwuwymiarowych w postaci elewacji budynku, ponieważ one nie są przestrzenią, a czymś co tę przestrzeń zamyka.

W tym zakresie Sąd Okręgowy podziela wykładnię powyżej przytoczonych przepisów dokonaną przez Sąd Rejonowy, o czym poniżej w uzasadnieniu, a w związku z tym uznaje, że obowiązujące uregulowania nie nakładają obowiązku takiego uzgodnienia w zakresie oświetlenia elewacji budynku.

Potwierdzeniem powyższego stanowiska, a zatem uznaniem kompletności projektu budowlanego pod kątem posiadania wymaganych opinii i uzgodnień było wydanie w oparciu o wykonany projekt decyzji o pozwoleniu na budowę, zgodnie z art. 35, ust. 1 i 4 ustawy Prawo Budowlane.

Negując powyższą argumentację, skarżący powołał się na to, iż po pierwsze Wojewódzki Konserwator Zabytków w trakcie realizacji projektu wydał opinię, zgodnie z którą sporny projekt iluminacji powinien być z nim uzgodniony, a po drugie fakt wydania decyzji o pozwoleniu na budowę nie sanuje braków lub błędów zaistniałych w związku z przygotowaniem projektu. Skarżący wskazał w apelacji, że jeżeli pozwany uważał, że Wojewódzki Konserwator Zabytków nie powinien rozstrzygać w sprawie projektu iluminacji, to wiedząc o grożących konsekwencjach wynikających z nieprawidłowej realizacji umowy o prace projektowe, winien był podjąć stosowne działania w trybie administracyjnym w celu podważenia tego stanowiska. Skarżącemu nie sposób przyznać racji. Zauważyć bowiem należy, iż stanowisko Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zostało wyrażone dużo później (14 sierpnia 2012 r.) niż wydana została sama decyzja o pozwoleniu na budowę. Nie można było go zatem zweryfikować, skoro weryfikacja taka następuje dopiero w postępowaniu administracyjnym w przedmiocie zatwierdzenia projektu budowlanego (udzielania pozwolenia na budowę), a spór w tym zakresie rozstrzygany jest w decyzji o zatwierdzeniu albo odmowie zatwierdzenia projektu budowlanego i udzielenia pozwolenia na budowę, umożliwiając następnie kontrolę instytucyjną i sądową wydanego rozstrzygnięcia.

W tym miejscu należy wskazać, iż nawet gdyby przyjąć (do czego nie ma podstaw), iż pozwany wadliwie wykonał przedmiot umowy, to w sprawie niniejszej brak jest dalszych przesłanek warunkujących możliwość dochodzenia przez pozwanego kary umownej. Zgodnie z art. 483 k.c., kara umowna zastępuje odszkodowanie należne wierzycielowi w wypadku szkody wywołanej nienależytym wykonaniem zobowiązania. W przypadku nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody (art. 484 k.c.) Taką karę strony uzgodniły w umowie, postanawiając, iż wykonawca zapłaci zamawiającemu kary umowne w razie nieterminowego usunięcia wad i usterek projektu budowlanego w stosunku do terminu ustalonego przez strony – w wysokości 0,10 % umownego wynagrodzenia za każdy dzień zwłoki (§ 7, ust. 1 lit c) umowy). Przypomnieć należy, iż kara umowna należy się wierzycielowi tylko wtedy, gdy niewykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność dłużnik (art. 471 k.c.). Jeżeli zakres odpowiedzialności dłużnika nie jest zmodyfikowany przez ustawę albo czynność prawną to okolicznością, za którą dłużnik jest odpowiedzialny, jest niezachowanie przez niego należytej staranności (art. 472 k.c.).

W sprawie niniejszej nie można przyjąć, aby brak uzgodnienia projektu oświetlenia z wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wynikał z niedochowania przez pozwanego aktu należytej staranności. Postanowienia zawarte w § 8 ust. 2, pkt. 1 tiret 2 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta P. w granicach administracyjnych Gminy Miejskiej P. (uchwała Rady Miejskiej w P. nr LXVII/561/06 z dnia 29.06.2006 r. Dz. Urz. Woj. (...) Nr 330 poz. 2552 z dn. 27.09.2006 r.) co do konieczności uzyskania uzgodnienia projektu oświetlenia z wojewódzkim Konserwatorem Zabytków jest nieprecyzyjne i wprost z niego nie wynika. Nieprecyzyjność ww. zapisu w połączeniu z wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę przez organ właściwy do badania kompletności projektu pod względem wymaganych uzgodnień (a zatem również do interpretacji ww. zapisów planu), utwierdziła pozwanego w przekonaniu o poprawności i kompletności zgromadzonej dokumentacji.

Drugą przesłanką możliwości dochodzenia przez pozwanego kary umownej, której brak było w niniejszej sprawie, jest uzgodnienie przez strony terminu na usunięcie wad zgodnie z § 7, ust. 1 lit c) umowy. W tym zakresie, wbrew zarzutowi pozwanego, Sąd Rejonowy zasadnie przyjął, iż strony takiego terminu nie ustaliły. Termin ustalony przez strony zakłada, że obie strony w drodze zgodnych oświadczeń woli przyjmują określony termin jako wiążący. W okolicznościach niniejszej sprawy, to powód wskazywał terminy, z upływem których oczekuje przedłożenia stosownego zaświadczenia, a pozwany reagował na te propozycje, początkowo poprzez zanegowanie konieczności uzyskiwania zaświadczenia (pismo z dn. 13.09.2011 r., k. 29), a następnie poprzez stwierdzenie braku możliwości uzyskania tego zaświadczenia z uwagi na urlop osoby opiekującej się przedmiotowym budynkiem z ramienia (...) Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i wskazanie, że takie stanowisko będzie można uzyskać dopiero po jej

powrocie, a to po 20.09.2011 r. (pismo z dn. 14.09.2011 r., k. 30). Nie można przy tym przyjąć, iż sam fakt podpisania protokołu stanowi dorozumianą zgodę na wskazany przez powoda termin, co dość szczegółowo uzasadnił Sąd Rejonowy, a Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne. Dodatkowo, należy podkreślić, iż wskazany § 7, ust. 1 lit c umowy przewiduje kary umowne w razie nieterminowego usunięcia wad i usterek projektu budowlanego w stosunku do terminu ustalonego przez strony – w wysokości 0,10 % umownego wynagrodzenia za każdy dzień zwłoki. Zwłoką jest przy tym zawinione opóźnienie w wykonaniu zobowiązania. W sprawie niniejszej zaś, nawet gdyby przyjąć, iż strony ustalił termin przedłożenia opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na dzień 15.09.2011 r. (dzień 13.09.2011 r. był terminem, co do którego powód jedynie „poprosił” o opinie), to uznać należy, że jego niezachowanie wynikało z przyczyn niezawinionych przez pozwanego, a to nieobecności pracownika uprawnionego do przedmiotowego uzgodnienia (do 20.09.2011 r.) oraz jednoczesnego uzgadniania rozwiązania zamiennego projektu oświetleniowego między stronami.

W ostatniej kolejności należy odnieść się do podniesionego w apelacji zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy prawa materialnego, tj. § 8 ust. 2, pkt. 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta P. w granicach administracyjnych Gminy Miejskiej P. (uchwała Rady Miejskiej w P. nr LXVII/561/06 z dnia 29.06.2006 r. Dz. Urz. Woj. (...) Nr 330 poz. 2552 z dn. 27.09.2006 r.) poprzez błędne przyjęcie, iż nie wymaga uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków projekt iluminacji budynku zlokalizowanego w strefie ścisłej ochrony konserwatorskiej, jak miało miejsce w przypadku budynku Prokuratury Rejonowej w Pabianicach przy ulicy (...).

Jak już podniesiono Sąd Rejonowy, posiłkując się uregulowaniami zawartymi w art. 2 pkt 6 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27.03.2003 roku (Dz. U. z 2003 r. nr 80, poz. 717 z późn. zm.), a to definicją „obszaru przestrzeni publicznej”, dokonał prawidłowej wykładni zawartych w Uchwale Gminy pojęć, stwierdzając, iż pojęcie przestrzeni publicznej jednoznacznie odnosi się do obszaru i nie obejmuje elewacji budynku, ponieważ one nie są przestrzenią, a czymś co tę przestrzeń zamyka. Przestrzeń jest pojęciem trójwymiarowym, a elewacje budynku są elementami dwuwymiarowymi. Z tego względu w wyżej powołanej uchwale Rady Miejskiej w P. z dnia 29.06.2006 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy P. wyraźnie osobno wyodrębniono obowiązek uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków trwałych zmian w elewacji brył budynków, ponieważ nie mieszczą się one w pojęciu wymienionym §8 ust 2 pkt 1a tiret 2. Mogą one dotyczyć zarówno kwestii wystroju plastycznego jak i takich, które tych cech odnoszących się do wystroju plastycznego nie mają np. krat zabezpieczających okna. Warunkiem jednak jest aby były to zmiany trwałe. Oświetlenia elewacji nie można zaliczyć do takiej trwałej zmiany.

Mając na uwadze wszystko powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako niezasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd orzekł zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik sporu zasądając od Skarbu Państwa – Prokuratury Okręgowej w Łodzi na rzecz (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. kwotę 600 zł. Na kwotę tę złożyło się jedynie wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej w postępowaniu odwoławczym ustalone w oparciu o § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. z 2013 r. poz. 461).